

INTERVJU MED PER HEDLUND, HEDVIGSFORS, 28/7 1970. FORTS. FRÅN BAND 3.

- Du nämnde att ni åkte iväg på fester på somrarna. Du sade att - ja, var var det ni åkte någonstans?
- Jaa, till Moviken, å vi åkte till Friggesund var de fest å. Å hä kunde vara Å hä kunde vara fest oppåt Brännås.
- Vad var det för fester det här, då?
- Ja, de va folkfester, jag kan inte bättre säga, dom hade serveringar å tombola å tocke såna där saker.
- Vilka var det som stod för det?
- Ja, de va nog föreningen, godtemplare å de kunde vara - hännan nere i Iggesund var de ju skyttegille som hade å.
- Så då reste man runt på det där, och ... ?
- Jaa, man - allti var'e fest då skulle man fara dit. Då var de dans där å förstås, dansbana.
- Fanns det godtemplarloge här i Hedvigsfors?
- Ja de var'e. De var'e dä. Far min va mä å bilda'n, innan ja vart född. Så ja var godtemplare i hela sitt liv ja, vill säga.
- Var det många som var med i logen härifrån?
- Jaa, dä va rätt så många. Dom hade ju sogger å. Å dom gick häri-från å till Hassela, till Hasselakyrkan å sjöng. Dom bara gick, dom åkte inte, dom hade inte nånting te åka på. De var min gumma mä på.
- Fanns det någon ungdomsloge inom godtemplarna?

- Jadå, barntemplet heta dä.
- Var du med där?
- Joodå, jag var mä ett tag.
- Vad hittade ni på där för någonting, då?
- Ja, dä berodde på ledarn dä, dom hade - dä var lite utav varje då förstås dom hitta på.
- Hur ofta var det ni gick dit då?
- Jaa, dä kan jag inte - var väl nån sönda då förstås, allti nån sönda. Kunde bli nån par gånger på månan. Så hade dom fest på skolan då förstås, godtemplarna. Hade en föredragshållare, allti en föredragshållare. Jaa.
- Vad pratade dom om då?
- Nykterhet. Nykterhet var dä ja.
- Tror Du IOGT gjorde någon stor insats mot superiet här?
- Joo, de gjorde dom delvis. Va nån som skrev in sej ässå var'e en i taget så föll dom igen, som de hette. Å så gick dom in igen.
- Jaså, man kunde göra det?
- Jaa. Dä var ju så dä.
- Fanns det några andra föreningar här när Du växte upp?
- Neej, dä vart fackföreningen då, men de var nittonhundranitton dä - dä har ja tala om förut.
- Idrott, hade ni något sådant?
- Näej, fanns ingen idrott. Ja, idrott å idrott - vi satt på e stång å slog ner varandra mä en hösäck. Som vi kalla ... dä va ju rolit. Brännaboll förstås, å de var ju mera lek.
- Nu är det ju fotbollsplan här ute ser jag. Har det kommit på senare tid det?
- De komma på senare tid dä, de gjorde dä.
- Så ni har aldrig haft någon fotboll när Du var yngre?
- Nää - ja vi hade väl - börja väl på så småningom lite granna, men de va inte nå nämnvärt inte ... vi hade ju de där då ... de där vita. Så vi for fäll å sparka lite där, men de där kunna vi ju inte ... sparkas väl nästan hur som helst.
- Så det har aldrig varit någon idrottsförening här?
- Joho, de är ju en, Hedvigsfors IF. Men nu är'e ju knattarna, finns ju inge större nu - kanttarna.
- Så den kom till efter det att Du vuxit upp?
- Jaa, den komma till efter trettitalet.
- Den här skytteföreningen dom hade - var det längre tillbaka det?
- Jaa.
- Ja, jag har hört dom berätta om den. Men det kanske inte Du minns någonting om?
- Joodå. Var där å markera å. Mmm. Klistra tavlerna, dom hade tavler där då opphängda mot berge, dom låg där å sköt på hundra meter å tvåhundra meter, trehundra meters vall. Joodå.
- Var det många med i föreningen?
- ja, de var nog rätt så många tror jag. Var från Furberg å Oxåsen å. Joodå. De var ju tävlan här ...
- Sedan var det den här musikkåren - den fanns ju också?
- Ja, fanns han.
- Kommer Du ihåg den då?
- Dä gör jag. Dä var Mospela. Svärfar va - han var ju hanterare han.
- Vid vilka tillfällen brukade dom uppträda?
- Kunna spela - ja, kanske på söndagarna å lite av varje då, på fester. Å så ut å spela förstår ja.

- Kommer Du ihåg något särskilt som dom brukade spela?
- Ja, va marscher då förstås, var väl mest de tänker ja.
- Vad hade om på sig när dom spelade?
- Dom va vanligt klädda. Finns fotografi på dom. Jaa. D'ä en del som ska ha ... Kristian var inte mä i blåsten han i. Tror inte han va mä å blåste i ... kanhända på slute, men annars var dä aldrig ...
- Din svärfar, han måste ju ha varit en duktig karl, som hade tid med både sångkör och musikförening?
- Ja, se musik, de var hanses - kunna gå opp om nätterna å spela fiol han... ja, dä kanske jag tala om sist, när han var te Dalarna? Han va å häls på en gammal farbror där.
- Nej, det har Du inte berättat.
- Jo, han spela i plåt ... han ... i Mora ... han for hem. Men på natten då drömde han att han var död farbrorn igen. Då hoppa'n opp å sa männtro ... Se musik, de ä ett folk för sej själv de. Ja. Sir en här Hegelin, han är nog ... en där å som e är någe lustigt i.
- Vem då sade Du?
- Härdling. Sven Härdling i Delsbo.
- Vem är det?
- Ja, en fiolist. Han brukar va mä på spelmansstämmor han pratar å står i värre han.
- Jah, då vet jag vem det är.
- Ja.
- På stämman där nere hörde jag honom.
- ... han var hånne på bruket å ... han kan prata han ...
- Det måste ha varit andra tider här i Hedvigsfors när ni hade musik-
kår och föreningar och mycket ungdom?
- Mycke ungdom, mycke folk.
- Det har ändrat sig mycket, tycker Du?
- Jajamen ... de finns ju ingen ungdomar heller.
- Flyttar dom härifrån?
- Dom flyttar härifrån. H'ä bara de här knattarna då, de mindre som gå i skolan vill säga.
- Hade ni något midsommarfirande här, när Du var liten?
- Jaha, då var dans då förstås på bana - heller på paviljongen förstås. Å ändå före min tid, då hade dom på brukslogen. Där hade dom dans, lika som där på Strömbacka ...
- Så ni reste majstång här?
- De gjorde dom då när dom hade på logen. Men aldrig sen ä. Hedvigsfors reste dom väl nån majstång... men dä var jag aldrig mä på, för jag bodde ju i Dala jag.
- Så ni firade här nere då?
- Ja, o ja. Hä va skild mellan bruke å Dala å byarna på den tiden.
- Hur då, menar Du?
- Ja, hä skilde på ban. Bruket de var ju bättre, å vi yttre var lite sämre vi. De va så på den tiden.
- Så det gick inte riktigt bra ihop?
- Näädå. Dä va skillnad när vi gick i skolan. De var'e.
- Hur kunde det komma sig?
- Jaa, dä va så, skulle va liksom bättre de som va på Hedvigsfors, på bruke, än vi som va utom.
- Tror Du dom hade det bättre ställt, dom som bodde här?
- Dom trodde fäll dä då. Hä kunde fäll ha sina sider.
- Höll det i sig när ni blev äldre också, menar Du, att det var mellan vuxna?
- Nää... vart nog mera förståndig väl. Å de villa hänga mä, fröken,

att ho hållde mä mera barna ifrån bruke än va ho gjorde mä oss som va utifrån. Var mera välkänd henne.

- Men som dina föräldrar t.ex., och den äldre generationen, umgicks inte dom med dom som bodde här framme på bruket? Var det skillnad mellan dom också, menar Du?

- Jaa, inte umgicks dom nå vidare i. Nää. Min mor ho va sällan ute, en å annen gång ... vill säga, ho va sta å handla nån gång iblann. Sprang aldrig i nå andra byar å gårdar ... nån som skulle få nå barn eller när'e va nån som skulle dö, då komma dom ihopa ... å hjälpte fill.

- Så dom gick inte och hälsade på varandra?

- Nää, de skulle vara nån grannfru där inåt då, nån gammal grannfru, dit kunna man gå, dit de va gammal. Annars gick inte annanstans. Var hemma å skötte hemma.

- Ja, det var väl fullt upp hemma?

- Jaa, för alldel.

- Hur firade ni jul hemma i ditt föräldrahem? Kommer Du ihåg det?

- Jaa, vi feck väl nå strumper å te julklapp då nånting. Inte fick vi nå lyxvarer. De va dä vi behöva, kunne vi få då. Å så var'e julgran.

- Det hade ni?

- Dä hade vi. Å dä var - gjorde konfekter själv å la en sockerbit i, å vi feck av de där toppsockre, de va inte nå annat socker på den tiden. Då gjorde vi - klöpp ut då papper då hängde på julgran. Så minns ja ja hade en ängel längs opp i toppen. Dä va inge ... ja, glitter hade vi förstås. Å så hade vi ju de här de ... dom far å bockar ...

- Bockar?

- Ja, dä va - bocka. Satt dom där på veranna i nåt trä, å där var dom så hård så man feck klippa sönder dom när vi skulle sta å äta dom då å plundra julgrana. Å dä bruka dom bjud dit grann - bruka dom bju grannbarna då, grannarna, dit då. Sen va vi dit till dom då å plundra. Fick nån liten godbit då ... sockerbit å en där bocken. Då var'e fest.

- Ja, jag förstår det.

- Ja, de va fest då. Vi dansa ikring granen. Vi gjorde långdans då, sprang rätt i stuga så sprang vi ut, så in tebaka.

- Vad hade ni för julmat?

- Dä var föräldrarna mä. - Jaa, julmaten han var ... dä va väl samma som annars tror ja. Ja vi hade risgrynsgröt förstås, de komma man ju inte ifrån när de var jul å. Då fick vi den. Men annars var'e nog samma. De va den där gröten å lutfisken förstås. Dä var dä. De var de enda dä. Å så ... mor kunna göra nå färskost eller ho kunna göra grynkaka. Dä var rena smörgåsmaten dä... fick man aldrig ha i min barndom i.

- Gick ni i julotta?

- Nää, hä fanns nog ingen julotta - jo, dom hade ju hännan på Hedvigsfors förstås, i skolan, men dit gick vi ju aldrig som barn ... de va inte nå snyggkläder å sätta på sej. Å i kyrka var'e ju förstås julotta, men dä va långt dä. Men då hade dom hännan på skolan. Svärfar min bruka läsa han. Va allt i allo. Jaa. Han läste ur bibeln han då å sjöng.

- Var det någon annan helg på året som Du kommer ihåg särskilt sedan Du var liten, eller - som ni firade något märkvärdigt?

- Nää, dä va nog aldrig nå ... inte var'e så att en skulle fira när man hade födelsedag eller att man hade nämnsda, på den tiden. Näej, inte i mitt hem inte. Aldrig nångång. Aldrig. Nä, de va som vanliga dagar bara. Dä var aldrig nån gång. Dä var aldrig nå att en skulle gratuleras på den tiden. Inte i mitt hem i.

- Det kanske har kommit senare det?
- Då kom senare då. Då vart då en fluga rent åv. Jaa, visst är'e fäll då nu. För den som fyller nu eller dom har namnsda så ska dom ju ha presenter.
- Speciellt när man fyller femtio och så där, är det väl stora kalas och ... ?
- Jaa. Joodå. Nu så är de varje år tycker jag, om dom fyller femti eller sexti.
- Vid bröllop, hur gick det till då? När Du gifte dig t.ex.?
- Ja, hä var bara te fara te prästen då.
- Så ni vigdes hos honom?
- Vi vigdes i prästgården.
- Var det vanligt då?
- Jaa. Då var'e.
- Och sedan då?
- Ja, sen hem då te svärföräldrarna, sen hade vi kaffe å bjudning då bara de närmeste var mä. Så var då gjort. Enkelt.
- Var det som nu, att man fick lite presenter och så där?
- Jaa, do komma ju. Då komma då förstås, dom komma mä - ja - dom kunna komma mä kastrull eller dom kunna komma mä koppar å kruka å såna där saker. Som var nödvändigt till herme. Feck man då. Ja fick tie kroner å en kälke utav far å mor. Då va välkommet.
- Var bodde ni först när ni gifte er?
- I Dala, Norr-Dala.
- Det var senare Du flyttade fram hit då?
- Nittonhundredtrettioett flytta jag hit.
- Och när gifte Du dig?
- Tjugesju. Då va Ringkvist. Han har döpt mej, för han har jag gått å läst, konfirmeras, å han vigde mä, å likaså mä gumman. Så han höll ett tal han då.
- Ja, då kände han er båda två förstås?
- Ja, tacka för då. Mycke väl.
- Hur var det att flytta hit ifrån Dala sedan då?
- Då var mycke bra. Bästa platsen jag har vart på här. Då tyckte gumman å. Vi trivdes på en gång här. Då hade vi en liten liten gård bara, bara ett stort kök å liten kammare ... sen byggde jag då trettifem, reprera då.
- Hur gick det med grannar och så där, gick det bra att samsas på en gång?
- Hanne ja. Hä var ingen - då gick så bra dä så - allting va bra - toppen. Jajamensen.
- Man kände inte att man kom som främling?
- Näej, då gjorde man inte. Var bekant förut å. Då var väldigt här på masugnen, heter masugnen. Lugnt, aldrig vare nå ovänskap eller nå. Aldrig. Hä var bra grannar. Nedanför ... andra sjöarna ... ingen som lägger sej i...
- Har folk varit mycket bofasta här i trakten, så dom har bott hela livet här, eller har dom flyttat mycket?
- Nja - inte förr, utan dom bodde ifrån dom var - föddes här å till dom dog. Då kunna väl vara nån enstaka som for... nittonhundredtiet å elva då var då många som for ... Ja hade en syster ja som for ifrån Njuparna, ho hade sex barn.
- For dom hela familjen?
- For hela familjen, gjorde auktion. Nittonhundredtiet då.
- Hade dom någon däröver som dom kände innan?
- Nä, inte nån, visste inte var dom skulle ta vägen.

- Att dom vågade ge sig i väg.
- När dom landsteg visste dom inte nå, hade ingen bostad eller nå.
- Gick det bra ändå för dom då?
- Då gick bra. Dom fick väl tag i nå - dom knacka väl opp nåt bygge då, vart ju farmare. Men då for - bror min for till ... då hade ju han dom där.
- Jaså, det var många som for ifrån trakten här?
- Jaadå, då var många. Ungdom, mycke ungdom som for. Men dä var äldre som for å förresten, men mera ungdom.
- Var det svårt att få arbete här då, eller ... ?
- Ja, då var ju svårt, dä var ju dålig betalt å så där... dä var ju mera betalt där, de var ju gulderlandet de där, Amerika ...
- Jag tänkte slutligen fråga Dig om vilka överordnade det har varit här på Hedvigsfors. Chefer och inspektorer och förvaltare. Vilka har det varit?
- Jaa, då var - dä hörde ju Strömbacka till förstås. De var ju dels förvaltarn, Bovallius .. som ja minns. Så var de en jägmästare som heta - va var'e han heta - Tigerström.
- Dom bodde i Strömbacka?
- Dom bodde i Strömbacka dom.
- Kom dom hit någon gång då?
- Dom komma ofta hit, å varje avlöning kom dom hit. Då var de ju månadsavlöning, då satt dom på kontore å dela ut pengar. Å då var'e markna, för då kommer dom allihop som har nånting å sälja, kopparslagare å om dom hade nåt å sälja, dom kom å ställde opp'et på gatan. Så de var ren marknad. Å slaktarn kom å, från Delsbo mä korv å sånt där. Då hade dom på båda sider oppställt där på gatan, på bruksgatan. Då feck dom handla. Dä va varje - å hä var en måndag som varje avlöning va. Dä va inte en lördag eller en annan dag, utan dä var på en månda. Inföll på en månda.
- Och då kom alla ifrån byarna in ... ?
- Dom kom ifrån alla byar, dom kom ifrån Furberg å Oxåsen å allt - å Alsjö å Nubbarne å Våtmor å Dala å lite av varje. Då var'e - så var'e ungar då förstås, som skulle vara mä å titta. Nyfiken. Fick väl rast på skolan, å då skulle vi alltid opp dit där å titta. Ja sprang hela ... ja. Tretti ungar, tjufem å tretti. Förstår inte hur fröken hannt mä ja, lärarinna hannt mä oss allihop ...
- Kom det försäljare som vandrade runt och sålde också?
- Ja, dä var västgöte vi kalla't. Dom hade ju tyger å allt.
- Köpte man mycket utav dom?
- Dä köpte dom. Köpte tyger utav dom å sen var de de här lerbörsäljare, lerkruker å sånt där.
- Och så var det luffare som drog omkring förstås?
- Luffare ja, dä var de bästa folket dä. Jajamen.
- Hur då, menar Du?
- Ja, dom va ärlig å uppriktig. För dom gjorde inte nå skada utav någe slag i. Komma dom in i en gård så tiggde dom lite mat å så gick dom. Inte tog dom nånting mä sej heller, å inte stal eller nånting, de ville dom inte. Dom var ute å gick dom bara. Fast vi kunna ju vara - som barn kunna vi ju vara rädd en del. En del va vi inge rädd. Så dom umgick ju ofta, så vi kände igen dom iblann, dä var en del som vi kände igen som komma ofta. Men dä va skojarna sämre som komma. Dom komma hela rasken dom. Skojare - ja, dä va som tattrare, dom kärke mä häst å hade ungar i kärre å ... men dom trängde sej in dom bara. Varn'te nå manligt folk inne, de vill säga så de va nån som sa ifrån, så då tog dom herravälde över allihop.

- Dom ville väl tigga mat, eller hade dom någonting att sälja?
- Nej, dom tiggde mat å dom - dom va inte nå trevliga å ha. Dä vart slut mä dä å. Men luffrarna, dom var hygglig dom. Å villa dom ligga låg dom alltid i nån höskulle eller nånting, en lada eller nå. Men se skojare, dä va ett pack för sej själv dä. Bytte hästar gjorde dom å mä varandra. Å andra å förresten ville dom byta.
- Så dom hade inget yrke då?
- Nää, for ikring på de där vise. Leva på tiggeri dom.
- Hur var det sedan med dom här cheferna då? Ni hade väl någon här på Hedvigsfors?
- Ja dä va inspektor här då... var rättare först då. Å sen komma en inspektor, han heta Eliasson, å så kommer' e en som heta Duse. Å sen vart dä en som heta Bernhjelrn.
- Hur var förhållandet till dom?
- Jaa - som Eliasson ... den karn, dä va en bra kar dä. Men om en ska säja sanningen så var Duse - han var ju militär han - hade den där militärandan han. dä behöver ja inte säja mer.
- Så det var respekt med honom?
- Ja ... han hörde aldrig på folke va dom sa eller rättvisa åt dom inte. Han hade bara sitt.
- Var bodde rättaren någonstans? Var det något särskilt hus där den skulle bo som var inspektor?
- Han bodde här där som arrendatorn bor nu. Gula huse. De byggdes nittonhundrafjorton tror ja. De va en bastu förut, som dom torka så å sånt där, den revs ... Då byggde dom mejeri här sen på sexton-sjutton.
- Men det är nedlagt?
- D'ä nerlagt.
- Bostäderna här annars, hade ni några speciella namn på dom, att dom kallades för någonting?
- Jaa, dä var inte nå annat än efter de som folk bodde hade namn hä bara. Hä var ju Hellbergs å dä va ... ja, såna där namn. Å posten då förstås fick ju heta posten de där man skulle hämta posten. Så där bara, inte nå annat namn, som dom har - ja, i Moviken har dom väl nå. På Strömbacka hade dom å. Men dä har vara aldrig här.
- Ja, post fanns det också?
- Post fanns'e ja. De kördes me häst.
- Hur många gånger i veckan kom den?
- Komma varje dag, körde dom.
- Vad läste ni för tidningar när Du var liten, som ni hade hemma och så där?
- Ja, dä va - heta Kurirn, Hälsinglands-Kurirn var de en som vi hade, å så va de - godtemplarna hade nån tidning.
- Fanns det något bibliotek att låna böcker på?
- Nä, inte annat än skolan förstås ... men en skulle läsa läxan först. Var'e en som inte kunde nå läxerna, då fick'en inte låna.
- Men för dom vuxna då, fanns det någonting att låna?
- Nä, för de vuxna vet jag då inte, men de blev nog sen att logen hade. Dä vart senare dä. Skolan hade ju förstås, barnböcker. Nils Holgers-sån å ... jo, vi lånte å läste då. Dä va roligare å läsa dä än läsa läxan. Inte var'e nå rolit å läsa om gammelkunga ä. Å ho trumfa mä de där gammelkunga å fosterlann - ho var sån. Mest gick ut på hä. Å de tycker ja att de kunna inte va nå intressant för barn ä. De får dom intressera sej en om dom tycker om'e. Tycker ja.
- Ja, lite historia skadar väl inte.
- Nej, men.

- Det kan ju bli för mycket kanske.
- Ja, om man bara lär sånt. Nä lär barn skriva å räkna å läsa, då kommer barnen långt. Sen får dom ta ve själva, när dom får grunden. Ja. Te truga ett barn te studera, då tror ja inte lyckes.
- Om dom inte vill nej.
- Om dom inte vill.
- Nej, det är nog inte så lätt.
- Men de finns som gör dä - men ja tror inte de blir nå av dom.
- Nej, kanske inte det.
- Nä ... ja, kan inte bli nånting av'et när an skall tvingas till'et.
- Men de där första åren i skolan måste dom ju ha.
- Ja, men ja menar om dom ska studera sen dom gått skolgången ja, om dom tvingar dom te studera sen, å inte dom vill.
- Nej, det är bäst dom får göra som dom vill.
- Då tror inte jag dä blir bra.
- Nej, det är nog sant.
- Å har dom inte gåver å vill, då - hä går inte å slå in i huvve inte.
- Nej, det vill till lite ambition?
- Då gjorde fröken när vi gick i skolan, hon skulle slå in i skallen på oss hon ... de var nog inte rätta melodin.
- Det bästa är om det finns lite intresse för det också.
- Ho tröta ho å slog om inte man kunna. Ho lärde oss aldrig nånting. Då skulle vi kunna själv, vi skulle bara ... e barn då som stog där å grät, hur mycke skulle hä ha reda på? Dom komma ju bort alldeles då. Nää, hä ha va bättre om ho sagt så, så ska ni göra å så är'e. Då feck vi gå till nån - ja, nån skolkamrat som kunde då, då feck vi reda. Vi hade en som va väldit duktig i skolan. Hette Folke Bergmark. Han kunde mer än lärarinnan. Räkna han ett tal som inte lärarinna kunde räkna. Ho getta efter Ringkvist hon då. De måste vara rätt sa han. De va decimalräkning kommer jag ihåg. De va inte då på den tiden så vanligt dä. Pojken han räkna han.
- Hördu du, en annan sak - på kontoret här, hur mycket folk hade som som jobbade där?
- Här på kontore? Dom hade väl nån inspektör då.
- Det var inge småpojkar som hjälpte till?
- Nä, inte då .. dä var förr hä, på den tiden när Häggen hade dä, före min tid. Då var'e bokhållare å då var dä - men då bodde dom på herrgårn. Men på min tid var de aldrig nån ann, bara en person. Å så rättam förstås. Var en rättare då under inspektorn. Så var'e en skovaktare, han skötte skogen. Så dä va inte nån som satt där på kontore ä, annan än inspektorn själv ä.
- Har Du något minne från den tiden amiral Lindman bodde här på herrgården?
- Joorå, dä har jag.
- Jag har hört av en del att dom bjöd in alla barn på fest.
- Jodå, å saft. Nej, jag var aldrig dit, fick inte gå dit vi ä.
- Varför inte det?
- Nä, vi var väl inte så klädda, ho ville väl inte släppa oss då.
- Fast ni var bjudna alltså?
- Jaa, vi var bjuden. Men vi var aldrig dit i. Så dä var dä att vi fick aldrig gå ut nå när vi var små. Skulle vi gå nå så skulle vi fråga. Skulle vi gå till en granne, lekkamrat som vi hade då, fick vi fråga. Då var'e en viss tid vi skulle vara hemma, klockslag.
- Så ni var strängt hållna?
- Jojomen. Å far han - han titta på oss han då, var vi sex-åtta ungar ... titta bara på oss. Å såg vi blicken på'n så - då var'e färdigt

på en gång.

- Fick ni hjälpa till mycket hemma också?

- Jo, såga ve när inte vi nådde upp, å hugga ve, å bära vatten å dra vatten å dra ve å. Jojomen. Kosta på när de var snö eller nånting. Skulle vi sköta ... far innan han gick på arbete.

- De gamla människorna här, hur klarade dom sig, när dom inte kunde arbeta längre?

- Jaa, dom hade fäll nån sorts grasjal heta dä, utav bolage, på åtta, tie kronor, de va väl olika, i månan. Å gamla tanterna då som var änker å som var gammeljänter vi säger, aldrig har vare gift å var gammel, dom spannt dä å lin å så kunde dom sticka strumper å åt bönder å så där. De leva dom på. INTE var'e mycke å leva på. Men då vi var små, Lasse å ja å bror min, vi bruka gå å hugga ved åt dom vi, gammel-tanterna. Fick vi alltid nån sockerbit då förstås. Å kunna bli nån femöring eller tieöring å, men dä va nog sällan.

- Dom här gamla, fick dom någonting till jul eller så utav amiral Lindman?

- Deä fick dom. Fru Sundin for ut å så hade hon en som skjussa sej från bolage mä häst. Så for hon ut å dela ut åt de äldre. En historia om amiralen å frun. Hä bara sanning. Men kanske jag har tala om dä förut? Dä va inte nå bilar på den tiden, men då var'e en som hette Krus-Erik, som hade bil han i Delsbo. Å då kom dom ifrån Stockholm förstås amiralen å frun. Å när dom komma hit i backen hännå ... då stanna bilen för'n. Å då så gick'en ut chafförn. Å så dona han mä bilmotorn å de där. Å så satt'en sej i igen å så körde'n. Så fråga frun ho, amiralns fru, va var de för fel? De va skit i gashöle sa han. Var de skit i gashålet, sa hon... Dä va inte tätt en såg en bild å. Å såg vi en bil, då sprang vi å titta.

- Här kan tilläggas att Pelle Hedlund minns hur han som 17-18-åring såg den första filmförevisningen som hölls i trakten. Det var hos bröderna Forslund i Friggesund. Senare visade man också stumfilm på Bloms loge i Vätmor, och även på Fridolfssons loge i Hedvigsfors. Per Hedlund minns speciellt en film som kallades spökryttaren och var mycket spännande.